

חידות לפרשת ויחי

הרב זאב ויטמן

ה. לראשונה במקרא,
המיטה - נזכרה.
שלוש פעמים מופיעה בסדרה,
וכל פעם בעניין ובזמן אחר - נזכרה.

*
כנראה, המיטה הינה רהיט,
במקורו, מתוצרת מצרית...
כיוון שבפעם הנוספת היחידה בתורה,
במכת צפרדע מיטה מצרית נזכרה.

ו. שלושה פסוקים מפרשתנו,
מצויים בסידור תפילותינו.
שניים - בתפילות לפני השכיבה,
והשלישי - בליל שבת בברכה.

ז. שתי ראיות מצויות בסדרה,
שהקטן - בן האהובה - זכה בבכורה:
בראשונה - יישום דיני הבכור מוכיחה,
ובשניה - מוכח הדבר מעיון בלשון הברכה.

ח. בעלי חיים בפרשה:
אריה ושור,
סוס וחמור.
זאב נחש ושפיפון,
אילה, לביא ואתון.
בעלי חיים - אלו העשרה,
כולם נזכרו בפרוש הסדרה.
ולדעת רש"י, אף העייר בפרשה נזכר,
ומקום הדגים, לדעתו, אף הוא לא נעדר.
וכמעט שכחנו שעדר צאן ובקר,
גם כן בפרשתנו נזכר.
ומי שברש"י על תחילת הפרשה יעיין,
ימצא שאת הכינים מזכיר הוא ומציין.
ומי שאף בארמית קצת מתמצא,
הרי שגם השועל ברש"י מצוא ימצא.

א. א- "שים נא ירך תחת ירכי" - זאת האמירה,
מלבד בפרשתנו - עוד פעם אחת נזכרה.
ואולי, נמצא משותף לבקשות,
שבאלו שני המקומות.
ב- ירך זו שבפרשה נזכרה,
סופר עליה כבר בתורה.
גם שם דובר בנגיעה,
התדע מה הייתה התוצאה?
ג- "התחת אלקים אני" - גם זו אמירה,
שבעוד מקום אחד נזכרה.
בראשונה - באות המילים לדחות,
ואילו בפרשתנו להיענות.
ובטון הדיבור, האמירות הללו מאד שונות.
האם קיימים קשרים
בין בעלי אלו הדברים?

ב. החולה היחידי בתורה
נזכר אצלנו בסדרה.
ואף בני-אנוש בתפקיד רופאים,
נעדרים בתורה, ורק אצלנו נמצאים.
אלא שמאז נשתנו הזמנים
ותפקידי הרופאים, כיום, שונים.

ג. ושאלה נקדיש לשומרים על הצפון,
מי היא הגדולה שבערי דרום-לבנון?
והיכן בפרשתנו שם העיר נזכר,
ופעם נוספת בכראשית עליה סופר?

ד. בדרך כלל, מידה מגונה היא לרמות
אך מפני השלום מותר לשנות.
לזאת ההלכה,
בפרשתנו - הוכחה.

*
והנה גם יוסף כדי לא להסתכסך,
בדבריו אל פרעה שנויים עורך.

ט. היכן בפרשה נזכרים,
אלו הדברים:
מיים, חלב ואף יין,
עקב, קודקוד ועיין.
שכם - פעמיים,
וכן הברכיים.
חרב, חיצים, קשתו וקשתי,
כנעני, אמורי וגם חיתי.

תשובות

- א. א- אברהם מצווה את אליעזר לקחת אשה ליצחק ומשביעו (כ"ד,ב')
 ב- בהאבקות יעקב עם המלאך, המלאך נגע בכף ירך יעקב "ותקע כף ירך יעקב"
 (ל"ב,כ"ו)
- ג- רחל עקרה ואומרת לעקב "הבה לי בנים" ויעקב משיב לה "התחת אלוקים אני אשר
 מנע ממך פרי בטן" (ל',ב'). יעקב הוא אביו של יוסף.
 ב. "ויאמר ליוסף הנה אביך חולה" (מ"ח,א)
 "ויחנטו הרופאים את ישראל" (נ',ב'). תפקיד הרופאים אז היה לחנוט את המתים,
 והיום תפקידם לרפא את החיים.
- ג. בברכת זבולון נאמר "וירכתו על צידון" (מ"ט,י"ג). "ויהי גבול הכנעני מצידון בואכה
 גררה עד עזה" (י',י"ט).
- ד. לאחר מיתת יעקב, האחים אמרו ליוסף שיעקב ציווה שיסלח להם למרות שיעקב
 לא ציווה זאת. וברש"י שם- "שינו מפני השלום" (נ', ט"ז ד"ה 'אביך ציוה').
 יעקב מבקש מיוסף שלא יקברו אותו במצרים אלא בקברי אבותיו, ויוסף אומר
 לפרעה שביקש להיקבר בקברו ולא אומר שיעקב ביקש לא להיקבר במצרים.
 ה. "וישתחו ישראל על ראש המיטה" (מ"ז,ל"א)
 "ויתחזק ישראל וישב על המיטה" (מ"ח,כ')
 "ויכל יעקב לצוות את בניו ויאסף רגליו אל המיטה" (מ"ט,ל"ג)
 "ושרץ היאור צפרדעים ועלו ובאו בביתך ובחדר משכבך ועל מטתך" (שמות ז',כ"ח)
 ו. "המלאך הגואל אותי מכל רע הוא יברך את הנערים..." (מ"ח,ט"ז)
 "לישועתך קויתי ה'" (מ"ט,י"ח)
 "ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה" (מ"ח,כ')
- ז. הבכור מקבל חלק כפול בירושה וכן יוסף זכה לשני שבטים- מנשה ואפריים.
 ח. "גור אריה יהודה... וכלביא מי יקימנו" (מ"ט,ט')
- "וברצונם עקרו שור" (שם, ו')
- "יששכר חמור גרם" (שם, י"ד)
- "בנימין זאב יטרף" (שם, כ"ז)
- "יהי דן נחש עלי דרך שפיפון עלי אורח הנושך עקבי סוס" (שם, י"ז)
 "נפתלי אילה שלוחה" (שם, כ"א)
- "אסרי לגפן עירה ולשרקה בני אתוננו" (שם, י"א) וברש"י שם- 'יאסור לגפן עייר אחד
 ויטעננו מגפן אחת ומשורק אחד בן אתון אחד'.
 "וידגו לרוב" (מ"ח,ט"ז) וברש"י- 'כדגים הללו'.
 "רק טפם וצאנם ובקדם עזבו בארץ גושן" (נ',ח')
- בפירוש רש"י 'אל נא תקברני במצרים - סופה להיות עפרה כינים' (מ"ז,כ"ט).
 בפירוש רש"י 'וישתחו ישראל - תעלא בעידניה סגיד ליה' (מ"ז,ל"א). תרגום- השתחוה
 אפילו לשועל בזמן שהוא השולט.
- ט. "פחז כמים" (מ"ט,ד')
- "חכלילי עיניים מיין ולבן שיניים מחלב" (שם, י"ב)
 "והוא יגד עקב" (שם, י"ט)
 "ולקדקד נזיר אחיו" (שם, כ"ו)
 "בן פורת עלי עין" (שם, כ"ב)

"ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי"
(מ"ח,כ"ב)

"ויוצא יוסף אותם מעם ברכיו" (שם,י"ב) "גם בני מכיר בן מנשה יולדו על ברכי יוסף"
(נ',כ"ג).

"וישטמוהו בעלי חיצים" (מ"ט,כ"ג)

"ותשב באיתן קשתו" (שם,כ"ד)

"וירא יושב הארץ הכנעני" (נ',י"א)

"המערה אשר בשדה עפרון החתי" (מ"ט,כ"ט)